

**IJTIMOIIY ISH AMALIYOTIDA JAMOA BILAN ISHLASH
KO`NIKMALARI**

O'ktamova Maftuna Zafar qizi

Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali

Ijtimoiy ish yo'nalishi talabasi

Qahhorova Feruza Yorqin qizi

Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali

Ijtimoiy ish yo'nalishi talabasi

Ilmiy rahbar: Abbasova Maftuna Subxonovna

Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot kafedrasi o'qituvchisi, P.H.D

Annotatsiya: ushbu maqolada ijtimoiy ish xodimlarining qanday kasblar bilan birgalikda ishlashi qanday maqsadlarga yo'naltirilgan ekanligi bilan bog'liqdir. Ijtimoiy ishchilar bir mijozini ishini yengil qilishi uchun qanday bilimlarni va mutaxxaslikka ega ekanligini ko'rishimiz mumkindir.

Kalit so'zlar: jamoa, ijtimoiy xodim, respondent, pratakol, adolat, himoya, adolat, vasiy, hamkor, agentlik, tarbiyachilar, fizioterapevt, shaffoflik, manfaat, ehtiyoj, muhokama.

Kirish: Jamoada ishlash va samarali hamkorlik qilish qobiliyati ijtimoiy ish sohasida muvaffaqiyatga erishish uchun zaruriy mahoratdir. Ular ijtimoiy sog'liqni saqlashni yaxshilash uchun qonunlarni qabul qilish uchun makro darajada ishlayaptimi yoki mijozlarga bevosita yordam ko'rsatmoqdami, barcha darajadagi ijtimoiy ishchilar ko'pincha turli manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik qiladilar. Ushbu manfaatdor tomonlar quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

Mijozlar: jismoniy shaxslar yoki jamoalar.

Mijozlarni qo'llab-quvvatlash tizimini yoping: Oila a'zolari yoki jamiyat a'zolari. Kengaytirilgan mijozlarni qo'llab-quvvatlash tizimi: boshqa fanlardan

mutaxassislar. Ijtimoiy ishda hamkorlikning qanday afzalliklari bor? Ijtimoiy ishchilar uchun hamkorlikda ishlashning bir qator afzalliklari bor;

Kattaroq bilim- Jamoaning turli a'zolari o'zlarining shaxsiy tajribalarini guruhga olib kelishlari mumkin, bu esa har qanday muammolarni har tomondan hal qilinishini va muammoni qanday hal qilishni ko'rib chiqishda ko'r nuqtalar bo'lmasligini ta'minlaydi. Turli mutaxassislariga g'oyalarni qo'shishga ruxsat berish innovatsiyalar uchun imkoniyat yaratadi.

Umumiy javobgarlik. Ijtimoiy ish juda qiyin. Ishning mas'uliyatini o'z zimmasiga olishga yordam berish uchun boshqalarga tayanish, odamlarning yonib ketmasligini ta'minlaydi. Mijozlar kattaroq qo'llab-quvvatlash tizimiga ega bo'lishdan ham foyda ko'radi.

Kattaroq resurslar. Hamkorlar turli xil vositalardan foydalanishlari mumkin. Resurslarni birlashtirish jismoniy shaxslar uchun xarajatlarni kamaytirishi va jamoalarning samarali ishlashini ta'minlashi mumkin.

Kamroq professional to'siqlar. Byurokratiya, protokollar va tartib-qoidalarni idoralar va tashkilotlar bilan mavjud munosabatlarga ega bo'lgan jamoa a'zolari bilan boshqarish osonroq. Nima uchun hamkorlik muhim? Masalan, sog'liqni saqlash xizmatlarini ko'rsatishni olaylik. An'anaviyroq model shifokorga yo'naltirilgan bo'lishi mumkin bo'lsa-da, bu sohadagi amaliyotchilar mijozning sog'lig'ini yaxshilash uchun turli funktsiyalarni bajarish uchun professional hamkorlikka bo'lgan ehtiyojni tobora ko'proq tan olishmoqda. Shifokor mijozni davolash uchun yaxshi jihozlangan bo'lishi mumkin, ammo ijtimoiy ishchi mijoz uchun advokat bo'lib xizmat qiladigan va jamoadagi boshqalar tomonidan e'tibordan chetda qolishi mumkin bo'lgan ijtimoiy adolat masalalariga e'tibor qaratishda muhim rol o'ynaydi. Jamoa yordamida ijtimoiy ishchilar mijozlar uchun muammolarni hal qilishda yanada yaxlit yondashuvni qo'llashlari mumkin. Darhaqiqat, ko'plab ijtimoiy ishchilar jamoaviy ish mijozlar uchun eng yaxshi natijalarga olib keladi, deb hisoblashadi. Ijtimoiy ishchilar kimlar bilan hamkorlik qiladi?

Ijtimoiy ishchilar ko'plab mutaxassisliklarga ega va ko'plab mutaxassislar bilan hamkorlik qiladilar.

-Maktab ijtimoiy xodimi.

-Ota-onalar,vasiylar, o'qituvchilar, maktab ma'muriyati, sog'liqni saqlash mutaxassislari, jamoat a'zolari va tashkilotlar.

-Sog'liqni saqlash ijtimoiy xodimi.

-Oila a'zolari, birlamchi tibbiy yordam shifokori, shifokor mutaxassislari, hamshiralar va uyda parvarish qiluvchilar.

-Katta yoshdagi jamiyatdagi ijtimoiy ishchilar.

-Advokatlar, katta markazlar, uy-joy agentliklari, kasaba uyushmalari pensiya guruhlarini va g'amxo'rlik agentliklari.

-Politsiya ijtimoiy xodimlari.

-Oila a'zolari, ruhiy salomatlik bo'yicha maslahatchilar, shifokorlar, fizioterapevtlar va uy-joy agentliklari.

-Bolalarni himoya qilish bo'yicha ijtimoiy ishchi.

-Tarbiyachilar, homiylik va farzand asrab olish agentliklari, o'qituvchilar, jamoat rahbarlari, advokatlar va sudyalari.

Nega hamkorlikdagi hamkorlar muhim?

Ijtimoiy ishchilar mijozlarni hayotidagi muammolarni hal qilish uchun tegishli resurslarga bog'laydigan muhim rol o'ynasa-da, ular hali ham o'z nuqtai nazarida cheklangan. Mijozning hayotida ijtimoiy ishchiga kerakli xizmatlarni taqdim etishda yordam beradigan sharoitlari haqida tegishli ma'lumotlarga ega bo'lgan ko'plab odamlar bo'lishi mumkin. Misol uchun, bolalarni himoya qilish bo'yicha ijtimoiy xodimlar bolalar xavfsizligini ta'minlash uchun javobgardir. Ular ko'pincha oila tarixi, xatti-harakatlari va atrof-muhit sharoitlari asosida hayotni o'zgartiruvchi qarorlar qabul qilishadi. Buning uchun ular uyda nima bo'layotganini aniqlashga yordam beradigan boshqa oila a'zolari, o'qituvchilar va mahalliy hokimiyat organlarini jalb qilishlari kerak bo'lishi mumkin. Hamkorlik shu bilan tugamaydi. Agar uydagi vaziyat xavfli ekanligi aniqlansa, ijtimoiy xodimlar bolaning xavfsiz holatga o'tishini ta'minlash uchun

resurslarni taqdim etishlari kerak. Bu vaqtinchalik uy-joy topish uchun mahalliy idoralar bilan ishlashni yoki bolani barqaror ish yoki uy-joy topishda yordamga muhtoj bo'lgan ota-onasi bilan birlashtirishni talab qilishi mumkin. Hamkorlik va hamkorlik nafaqat ijtimoiy ishchilar uchun tavsiya etiladi; ular ko'p hollarda ishning odatiy qismidir. Ijtimoiy ishchilar hamkorlikni qanday osonlashtirishi mumkin?

Ijtimoiy ishdagi hamkorlik mijoz uchun ijobiy natijalar berganda, hamma g'alaba qozonadi.

-Birgalikda ishlash bo'yicha ko'rsatmalar yarating.

-Har kimning rolini aniqlang.

-Qarama-qarshiliklarni qanday hal qilishni belgilang.

-Ma'lumotni aniq taqdim eting va savollar bering.

-Kim nima uchun kredit olishi haqida aniq bo'ling.

-Ishlagan turli xil hamkorlik yondashuvlarini o'rganing.

Boshqa fanlar qanday hissa qo'shishi mumkinligini tushuning.?

-Boshqa jamoa a'zolari haqida asosiy materiallarni o'qing.

-Har bir fanning yondashuvlaridagi o'xshashlik va farqlar haqida bilib oling.

-Boshqalarning rollari haqida savollar bering.

Shaffof bo'ling.

-Hamkorlar bilan gaplashganda to'g'ridan-to'g'ri bo'ling.

-Bilmagan narsangizni tan oling.

-Muhokama uchun tajribangizni qo'shing.

-Hammaga xabar bering.

-Har qanday harakatlar qanday amalga oshirilishi yoki amalga oshirilishini tushuntiring.

Adolatli bo'ling.

-Ishonchni mustahkamlash uchun sabrli bo'ling.

-O'zingizning taxminlaringiz va taxminlaringizdan xabardor bo'ling.

-O'zingizni teng huquqli sherik sifatida ko'rsating.

-Hammaga baham ko'rish imkoniyatini bering.

-Har kimning kuchli tomonlarini tasdiqlang.

-Mijozning ehtiyojlaridan voz kechmasdan, murosaga erishing.

-Boshqalarning nuqtai nazarini tushunishga harakat qiling.

Kollegial munosabatlarni saqlang.

-Hukm qilishdan saqlaning va boshqalarning hukmlarini tashvish sifatida qabul qiling.

-Ijobiy mustahkamlashni taklif qiling.

-Turli fanlarning taxminlari va vazifalaridagi farqlarni muhokama qiling.

-Umumiy manfaatlar va shaxsiy o'xshashliklarni aniqlash orqali hamkasblar bilan bog'laning.

"Yaxshiroq ish qilish va kattaroq ish qilish uchun birgalikda ishlashimiz kerak, lekin biz kamtar bo'lishimiz kerak: ushbu maqola uchta maqsadni ko'zlaydi: ijtimoiy ishda jamoaviy ishning ta'rifiga eng mos keladigan omillarni aniqlash, ijtimoiy ishda jamoani aniqlash va ijtimoiy ishda jamoaviy ishning ta'rifini taklif qilish va taqdim etish. ijtimoiy ishda jamoaviy ishning muhim jihatlarini hisobga oladigan tipologiya. 84 ta maqolani yo'naltirilgan ko'rib chiqish (ko'lamli o'rganish va tizimli ko'rib chiqishning ayrim jihatlariga tayangan holda) ijtimoiy ishda jamoaviy ish va jamoaning ta'rifiga taalluqli bo'lgan to'rtta asosiy omilni aniqladi: hajmi, tarkibi, maqsadi (maqsad) va roli (ishtiroki) foydalanuvchilar soni. Ijtimoiy ishda jamoa va jamoaviy ishning ta'riflari ish munosabatlari (birgalikda yaratish) kabi zamonaviy ijtimoiy ish tushunchalari bilan uyg'undur. Aniqlangan to'rtta muhim omildan uchtasini o'z ichiga olgan tipologiya taklif etiladi, ijtimoiy ishda jamoaviy ishning to'rt turi kichik Evropa davlatidan misollar bilan tasvirlangan.

Xulosa: ijtimoiy ishchi kasbi juda murakkab kasblardan biri hisoblanadi shu bilan birgalikda qiziqarlidir. Men o'zim shu kasbni o'rganar ekanman juda izlanuvchan hamda serg'ayratli, juda katta psixologik bilimlar egasi bo'lish kerakligini bilib odim. Malakali hodim o'z mijozlariga bilimlaridan foydalanib xizmat ko'rsatar ekan ma'lum miqdorda xodimda psixologik stresslarga

uchrashi tabiiy hol hisoblanadi shuning uchun ham haqiqiy o'z kasbini ustasi hisblangan xodim o'zining sraxofkasini ham qilishni ham bilishi kerak .Shuning uchun ijtimoiy ishchilar jamoa bilan ishlaganda bu kabi muammolar oz bo'lsada kamayishini, samaradorlik yuqori bo'lishini ko'rishimiz mumkun bo'ladi.Bir mijozning muammosini bir nechta hamkorlar orqali muammosi hal qilinadi,yuqoridagi ijtimoiy xodim bilan ishlashi kerak bo'lgan hamkasb egalari bilan tanishib chiqdik,bevosita ularning nima uchun ular bilan birgalikda hamkorlik qilishi lozimligini ham o'rgandik shularni anglagan holda ijtimoiy xodim kasbi ham sharafligini ham o'zini bir necha obrazlarda ko'rishi kerakligini ham atroflicha o'rganib oldik.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1."Ijtimoiy ish nazariyasi"o'ruv uslubiy majmua Ganiyeva M.X,Kayumov K.N.Sherov M.B.
- 2.A.Vaxobov.Ijtimoiy ish va ijtimoiy taminotga kirish.
- 3.Muzaffarov F.D. Nafiddinova X.R "Ijtimoiy ish tarixi" o'quv qo'llanma.
4. <https://www.cobiss.si/en/cobiss.htm>.